

■ Abbas Qaraoğlu

14 may 2016

WWW.KASPI.AZ

Bir neçə ay öncə ziyarətinə getmişdim Abbas müəllimin. Ağır xəstəlik əyə bilməmişdi onu. Təzə hekayələr yazıram, göndərəcəm sənə dedi. Amma göndərməyə əməl imkan vermədi. Abbas Qaraoğlu öz dəst-xətti olan yazıçıydı və tez-tez "Kaspi"də çap olunardı. Abbas müəllimə ulu Tanrıdan rəhmət diləyir və onun bir hekayəsini dəyərli oxuculara təqdim edirik.

Dayandur Sevgin

Həmişə məktəbə bir gedib-gəlirdilər. Onlar məhəbbət dolu baxışlarını hamıdan gizlətsələr də sinif yoldaşları, müəllimlər və qonşular bu iki gəncin bir-birinə olan saf duyğularını görürdü. Ən çox nigaran olan qızın anası Hürü xala idi. Onların məktəbi qurtarıb tez evlənmələrini səbirsizliklə gözləyirdi.

Evlərindən bir az aralı arxın üstündə böyürtkən kolları uzanıb gedirdi. Kolluğun ətrafı yaşıl çəmənlik idi. İri qırmızı böyürtkənlər albalını xatırladırdı. İki gün keçən kimi böyürtkən qaralır, bal kimi şirin olurdu.

Bir gün dərsdən qayıdanda Xoşqədəm erköyünlüklə Sərdara dedi:
- Mənə böyürtkən yığ. - Oğlanın

madı. Sərdar Xoşqədəmdən küsmüşdü, incimişdi. Sərdar Xoşqədəmi sevirdi. Elə ona görə də Sərdar evlənməmişdi. O, böyürtkən dadlı dodaqları unuda bilmirdi.

Xoşqədəmin həyatı elə də xoş keçmirdi. On il uşaq üzünə həsrət qalmışdı. Bu günə qədər Sərdar ona bir kəlmə də söz deməmişdi.

Sərdar həyətdə girendə evlərində heç kəsi tapa bilmədi. Qapı bağlı idi. Evlərində sonuncu dəfə üç il bundan qabaq olmuşdu. Onun hənirtisini duyan it iki ağız hürüb quyruğunu buladı. İtin səsinə qonşuluqdan Xoşqədəmin anası boylandı.
- Ay adam kimsən?

İstədi dikəlib baxsın. Hürü xaladan ayıb etdi. Düşünər ki, qızına görə baxır. Belə danxmışdın, belə istəyirdin, niyə rusyətə tək qalırdın.

Sərdarın günün uşaqlıqda bu evdə keçmişdi. Xoşqədəmlə bu evdə böyümüşdülər.

- Kənddə nə var, nə yox, Hürü xala?

- Bir-iki adamdır, nə bilim hardan gəliblər tanımırıq. Qıy vurublar kəndə ki, qaçın ermənilər gəlir.

Sərdar Rusiyada işini-gücünü atıb Vətənin çağırışına gəlmişdi. Hələ vəziyyətin nə yerdə olduğunu bilmirdi. Ancaq indi onun boynu bükülüb qalmışdı Xoşqədəmin divardakı şəklində. Xoşqədəmse ondan cəmi bir divar o üzə idi.

Başqa kənddə ərdə olduğundan Sərdar arada kəndə gələndə onu görə bilməmişdi. Bax beləcə on beş ildən çox keçmişdi. İndi Xoşqədəmin ürəyi uçunurdu. Onun sevdiyi yadından və yuxularından bir an belə çıxmayan Sərdar gəlmişdi.

Böyürtkən kolu

hekayə

çantasını əlindən alıb kolluğun gün batan tərəfində çəmənlikdə oturdu.

Sərdar əlləri cızılmış, qanamış halda bir ovuc böyürtkən yığdı. Qızın nəzərində sanki oğlan qəhrəmanlıqdan qayıdırdı, yaralanmışdı.

Qız onun əllərini tutub öpdü. Qanamış yerləri siğalladı. Yeniyetmə qızın onsuz da qırmızı olan dodaqları daha da qırmızı, daha da cazibədar oldu.

Oğlan böyürtkənləri bir-bir onun ağızına qoydu. Qız yedikcə üz-gözünü büzüdü, dişləri qamaşdı. Böyürtkən qurtardı. Sonra bir-birlərinə qəribə baxdılar. Hər ikisinin vücuduna alov düşmüşdü. Bu nə idi belə görəsən...

Sonra qız üç gün evdən çölə çıxmırdı, dərəcə getmədi.

İndi o illər çoxdan xatirələrə dönmüşdü. Onlar orta məktəbi qurtaran kimi Xoşqədəm qonşu kəndə ərə getmişdi. Sərdarsa hərbi xidmətdə idi. O zaman Sərdarın nə əli çörəyə çatırdı, nə ayağı yer tuturdu. Elə Xoşqədəmə görə də əsgərlikdən sonra kəndə qayıt-

- Mənəm, Hürü xala, Sərdar.
- Bıy sənə qurban olum, gəlmisən? Gəl evə gəl. Onlar rayona gediblər. Xəstəxanaya.

- Nə olub nə işləri var xəstəxanada? - deyər Sərdar həyəcanla soruşdu:
- Gəlinin uşağı olacaq, inşallah, bəlkə də olub. Sən gəl bir stəkan çay iç. İndi qardaşın da gəlib çıxar.

Qadının dəvətinə Sərdardan əvvəl it yüyürdü. Qadın yenidən evə girib çıxdı və itə bir əlcə çörək atdı. Qadın artırmaya qalxan Sərdarı qucaqladı.

- Bilirdik gələcəksən, gözləyirdik. Ən çox da qardaşın arvadı vaysınırdı. Deyirdi qaynım gələcək ona yaxşı baxa bilməyəcəm. Guya ki, biz ölmüşük.

- Keç içəri piroq bişirmişəm.

Evə keçdi. Divanda oturdu. Ev səliqəli və rahat idi. Divardan onların onuncu sinfi qurtardığı zaman çəkirdikləri vinetka asılmışdı. Bu şəklən biri də onda var idi. Haradasa kitab-dəftərin arasında qalmışdı. Xoşqədəmdən incimışdi deyər bu şəkə çox nadir hallarda baxırdı.

Hürü xala əli qoyunda durub Sərdara baxırdı. Cəsarət edib deyər bilmirdi ki, qızı yan otaqdadır. Axır macal qızının çəkdiyi həsrətin, iztirabın şahidi olmuşdu. Bəs niyə tale onların ağılını, qismətini əlindən alır?

Hürü xalının ürəyi narahat idi. Hiss edirdi ki, nəşə olacaq. Elə bil qeyri-adi bir hadisə gözləyirdi.

- Mən gedim sizin evin peçin qalayım.

Xoşqədəm anasının sözlərini eşidib ürkmüş halda otağa baxırdı. Gizlənməyə bir yer axtarırdı. Sanki Sərdar indi içəri girib onu görəcək və birdəfəlik dönüb gedəcəkdi. İndi Xoşqədəm niyə belə qorxaq, cəsarətsiz olmuşdu. Fikirleşdi ki, bu işdə hər ikisi günahkardı. Nə Sərdar ona qahmar durmuşdu, nə də Xoşqədəm ərə gedəndə ona bilməmişdi.

Yox gileyənməkdən bir şey çıxmazdı. Odur ki, güzgü qabağına keçdi. Sir-sifəti yenə də tərəvətli idi. Sərdara

gözəl görünməli idi. Sərdar onu on beş il qabaq qəlbində necə aparmışdısa elə də gətirmişdi.

Çay süzüb limon doğradı. Sonra nəşə yadından çıxdı, böyürtkən mürebbəsidir. Sərdar böyürtkən mürebbəsini xoşlayırdı. Məcməyini əlində tuta bilmirdi, əlləri əsirdi. Bir-iki dəqiqədən sonra hər şey bəlli olacaqdı. Ya hər şeyə birdəfəlik nöqtə qoyulacaqdı, ya da...

Qapı açılarda Sərdar hələ divardakı şəklən qarşısında donmuşdu. Elə bildi ki, Hürü arvaddır.

- Peçi qaladın, Hürü xala? Adamın inanmağı gəlmir ki, biz o boyda uşaqlar olmuşduq.

Xoşqədəm Sərdarı görürdü. Ərdə olanda uşaq həsrətiylə yanan ərinin, qayınanasının, qonşularının qısırdır dediyi, tənələdiyi vaxt dövəndə sevdiyi Sərdara güvənmişdi.

Hürü xaladan səs çıxmırdı. Sərdar dönüb baxdı. Baxdı və Xoşqədəmi görəndə kirpiklərini bir neçə dəfə qırpdı. Gözləri dumanlandı. Sonra duman yavaş-yavaş çəkildi. Ancaq gözlərinə yenə də inanmadı.

- Xoş gəldin Sərdar.

Səs onun səsi idi, Xoşqədəmin. Sərdarın ən çox yadında qalan Xoşqədəmin səsi idi. Sərdar yaxınlaşıb məcməyini qızın əlindən aldı. Sonra qızın əllərindən tutub üzünə, gözlərinə, dodaqlarına baxdı. Xoşqədəm idi.

- Xoş gördük, Xoşqədəm.

Hürü xala açıq qapıdan onları görürdü. Mətbəxə keçib ağıladı.

- Vətəndən, səndən ötrü gəlmişəm. - Sərdar dedi:

- Bilirəm vətənə də, sənə də qurban olum. Hər ikimiz də dardayıq, hər ikimiz səni gözləyirdik. Onsuz da, bilirəm ki, gələcəksən. Onlar süfrəyə oturdular.

Hürü xalının hələ gözləri qurumamışdı.

Sonra Sərdar çamadani açdı. İçindən bir-bir aldığı şeyləri çıxartdı. Hürü xala üçün şal idi. Sonra ağı paltar çıxartdı. Xoşqədəmə uzatdı.

- Al bunu geyin sənün üçün almışam.

Gəlinlik paltarı idi, fata idi, duvaq idi. Xoşqədəm ərə gedəndə gəlinlik paltarı geyinməmişdi. Götürüb aparmışdılar. İndi Xoşqədəm gəlin olacaqdı!

- Hürü xala, əgər icazə versən sabah Xoşqədəmlə birlikdə rayona gedərik, kəbin kəsdirməyə. - Sərdar başını qaldırmadan utancaq halda dilləndi.

- Nə deyirəm, ay bala, özün bil. Hara istəyirsən apar da, qurban olum.

Xoşqədəmin baxışları Sərdarın baxışları ilə tutuşdu. Xoşqədəmin yanaqları qızardı. Xoşqədəm yan otağa keçdi. Gəlinlik paltarını tutub geyindi. Başına fata bağladı. Ağı duvaqla yaşandı. İlahi insan necə də xoşbəxt olarmış. Sərdarın qəlbi səadətə dolu öz evlərinə getdi. Otaq isti və rahat idi. Peçin gözlərindən qızarmış közlər ona baxırdı.

İndi hiss etdi ki, uzun yol onu yorub. Çarpayığı uzandı. Bir neçə dəqiqə yenə də Xoşqədəm haqqında, sabahı gün haqqında fikirləşdi.

Düşmən mərmiləri kəndin və insanların başına yağandan hələ dan söküləmişdi. Dünya yer-göy yuxudan oyanmamışdı. Quşlar da insanlar da yeri-göyü silkeləyən mərməsinə oyandı. Dəhşət vahimə insanları çəşdirmişdi.

Sərdar evdən çıxmışdı. Birinci olaraq Hürü xalagilə getdi. Evdə heç kim yox idi. Gecənin qaranlığında ora-bura vurnuxur, bir yol tapa bilmirdi.

Yavaş-yavaş dan sökülürdü. Heç kəsi saxlayıb bir söz soruşa bilmirdi. Hər kəs öz başının hayında harasa qaçır, elə hey qışqırırdı.

Artıq sabah açıldı. O, Hürü xalagilə bir də girdi. Tələş içində otaqları gəzdi, ora-bura boylandı heç kimi tapmadı. Divardan asılan şəkil mərmənin zərbəsindən yellənirdi. Bir də çölə çıxdı. Üzü məktəb tərəfə yüyürdü. Evdən xeyli aralıda Hürü xalının meyitini tapdı. Qan içində idi. Uzaqdan böyürtkən kolunun üstündə nəşə ağarırdı. Yaxınlaşdı. Xoşqədəm böyürtkən kolunu yanında, lap onların "yuvasında" yığılmışdı. Bütün ağı paltarı qana boyanmışdı. Gəlinlik paltarının fatası və ağı duvaq da al qan içində idi. Hər ikisi kola ilişmişdi. Ağı duvaq qırmızı bayraq kimi yellənirdi.